

Fejlesztési lehetőség az idősgondozásban – Támogató csoport a segítő platform

A Támogató csoport működését értékelő tanulmány

Príležitosť rozvoja starostlivosti o starších ľuďí – Podporná skupina ako platforma pomoci

Štúdia hodnotiaca fungovanie Podpornej skupiny

UNIVERSITAS-Arrabona KFT.

2022.

Fejlesztési lehetőség az idősgondozásban - Támogató csoport a segítő platform
A Támogató csoport működését értékelő tanulmány [PDF]

ISBN 978-615-82096-1-8

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	2
1. BEVEZETŐ	4
2. A MEGVALÓSÍTÁS HELYSZÍNEI GYŐR ÉS SOMORJA	5
2.1 Győri helyzetkép	5
2.2 Somorjai helyzetkép	9
3. A TÁMOGATÓ CSOPORT KIALAKULÁSA ÉS MŰKÖDÉSÉNEK ALAPJAI	12
4. A TÁMOGATÓ CSOPORTOK MŰKÖDÉSE A PÁLYÁZATI IDŐSZAKBAN	14
4.1. Győri Támogató csoport	14
4.2. Somorjai Támogató csoport	15
5. A TÁMOGATÓ CSOPORT FELÉPÍTÉSE ÉS MŰKÖDÉSI RENDJE	17
6. ADAPTÁLHATÓ TUDÁSTARTALOM ÉS MŰKÖDÉSI MODELL	21
7. ÖSSZEFOGLALÓ	22
8. FELHASZNÁLT IRODALOM	24

Obsah

OBSAH	2
1. ÚVOD	25
2. MIESTA REALIZÁCIE: GYŐR A ŠAMORÍN	26
2.1 Situácia v Győri.....	26
2.2 Situácia v Šamoríne	29
3. VÝVOJ A ZÁKLADY PODPORNEJ SKUPINY	32
4. PREVÁDZKA PODPORNÝCH SKUPÍN POČAS OBDOBIA VEREJNEJ SÚŤAŽE	34
4.1. Podporná skupina v Győri	34
4.2. Podporná skupina v Šamoríne	36
5. ŠTRUKTÚRA A PREVÁDZKOVÝ PORIADOK PODPORNEJ SKUPINY	37
6. ADAPTABILNÝ OBSAH VEDOMOSTÍ A OPERAČNÝ MODEL	41
7. ZHRNUTIE	42
8. POUŽITÁ LITERATÚRA	44

1. Bevezető

A tradicionális társadalmak elidősödése talán a XXI. század legnagyobb kihívása, amelyre a politikai élet, az egészségügyi- és szociális ellátórendszer szereplői, valamint maguk a családok és azon belül a különböző életszakaszukban lévő egyének is keresik a megoldást. A világ felgyorsult és kinyílt mindenki számára, nincsenek távolságok és szinte nincsenek korlátok, az egyének ott és úgy élik életüket, ahogy szeretnék. Az emberek élettartamának ideje megnőtt, azonban ez nem jelenti egyértelműen azt, hogy a „minőségben” élt évek száma emelkedett csupán, ugyanígy megnőtt annak az életszakasznak a hossza is, ahol már az idős személy segítségre szorul és részben vagy egészben elveszíti önállóságát. Ezekre a kihívásokra reagálnia kell minden szereplőnek, aki valamilyen módon bekapcsolódik ebbe a folyamatba és meg kell hoznia azokat a döntéseket és meg kell tennie azokat a lépéseket, amelyek segítségével a folyamatosan növekvő nyomás kezelhető és megfelelő mederbe hozható.

A Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás, a Nagyszombati Kerületi Önkormányzat és a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. meghirdette az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program részeként megvalósítandó Kisprojekt Alap pályázati felhívását, amely remek lehetőséget kínált arra, hogy a két szomszédos ország szakemberei a kihívások feltérképezésén és megoldásán közösen tudjanak dolgozni. A Kisprojekt Alap alapvető célja, hogy olyan helyi szintű együttműködéseket támogasson, amelyek kapcsán ki tud alakulni a hosszútávú együttműködés és a közösen elért eredményeket a határ mindkét oldalán fel tudják használni. A program Intézményi együttműködések prioritási tengely célja a határmenti intézmények együttműködésének fokozása, illetve a tudás és tapasztalatcsere, ahol azok a projektek részesültek támogatásba, amelyek hozzájárulnak az intézményi kapacitások bővítéséhez, illetve a jó gyakorlatok egymás közötti megosztásához és alkalmazásához.¹ Ehhez a tengelyhez kapcsolódott az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Győr és az Ambrózia Idősek Otthona, Somorja „Gondoskodjunk közösen” című pályázata, amelynek fókuszába az idősekről való professzionális gondoskodás fejlesztése került. Ennek egyik központi eleme a támogató csoport kialakítása és működtetése Somorján és Győrben. A támogató csoport lehetőség és

¹ Forrás: Pályázati felhívás a Kisprojekt Alapból pályázók számára a nyugati határtérségben, Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program

eszköz is annak érdekében, hogy a kitűzött célok megvalósuljanak, hiszen egyrészt platformot teremt a közös munkának, másrészt a közös munkán keresztül valósul meg a célzott szakmafejlesztési folyamat.

2. A megvalósítás helyszínei Győr és Somorja

Ahhoz, hogy a támogató csoport elindítható, felépíthető, működőképes és tevékenységét tekintve értékelhető legyen mindenképpen szükséges a helyi sajátosságok pontos feltérképezése, így volt ez a pályázati megvalósítás során is, ahol a két partnerszervezet pontos ismeretekkel rendelkezett a két település tekintetében. Az elért eredmények elemzése és értékelése szempontjából is meghatározó, hogy pontosan ismert legyen, hogy hol és milyen körülmények között működik a csoport. A két település lakosságszámai, adottságai és lehetőségei nagymértékben eltérnek egymástól, amely további lehetőségeket rejt magában az elemzési folyamat során.

2.1 Győri helyzetkép

Győr egy dinamikusan fejlődő város, Magyarország hatodik legnagyobb városa. A térségben kiemelkedő szerepet tölt be gazdasági, egyházi, egészségügyi, szociális, kulturális, oktatási és közigazgatási területen. Folyamatosan fejlődő, impulzív nagyváros, kiemelkedő lakó-, vállalkozási- és kulturális környezettel. A térség gazdasági központja, vezető szerepet tölt be a közösségi szolgáltatásokban is (oktatás, egészségügy, kultúra, sport).² „A város és környezete szoros, agglomerációs jellegű együttműködésben él. A munkahelyeinek több mint egyharmadát nem a Győrben élők töltik be, ám a térségben élők csak a város infrastruktúráját igénybe véve tudják életüket élni, ami a továbbiakban is meghatározza a város fejlődésének dinamikáját.”³

Győrben 2019. január 1. napján 124.685 fő, az állandó lakosok száma, a lakónépesség száma 139.689 fő. A népesség korösszetételében folytatódik az elöregedés. A KSH adatai szerint Győrben minden ötödik ember betöltötte a 62. életévét.⁴ A hagyományos belső lakóövezetek esetében hosszú távú tendencia az elöregedés, amelyhez utóbbi években felzárkóztak a lakótelepek, míg a falusias jellegű lakóövezetek, elővárosok fiatalosabb korösszetétellel rendelkeznek.

² Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr, 2021

³ Forrás: Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr, 2021

⁴ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A családok egy része képtelen gondoskodni idős, beteg hozzátartozójáról, mert nem tudja nélkülözni a munkájából származó jövedelmét, illetve távol, sokszor másik országban élnek, dolgoznak, így nincs lehetőségük róluk gondoskodni.

Az idős korcsoporton belül jelentős jövedelmi különbségek mutatkoznak. Az idősek jelentős részének megélhetését általában a nyugdíjból származó jövedelmek biztosítják. Magas az egyszemélyes háztartásokban élők arányszáma, így az anyagi lehetőségeik erősebben korlátozottak az átlaghoz képest.

Győr város szociális szolgáltatási palettája sokszínű, minden ellátotti csoportot lefedő. A szolgáltatásokat működtetők között jelen vannak az állami fenntartók és nem államiként az egyházi és civil fenntartók is. A jogszabályi kötelezettségének eleget téve az Önkormányzat – a szenvedélybetegek nappali ellátásán kívül – valamennyi alap- és szakosított ellátást biztosítja a rászorulóknak számára. A szolgáltatások működtetését intézmények fenntartásával és intézményt működtető nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződéssel biztosítja. Az Önkormányzat feladatainak ellátására három szociális intézményt tart fenn.⁵

– Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Győr (továbbiakban: EESZI)

Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény 3 gondozási központot, 12 idősek klubját, 1 Fogyatékosok Napközi Otthonát, 2 időskorúak gondozóházát és 4 idősek otthonát foglalja magába, amely ellátja a város idősgondozásával összefüggő szociális alapszolgáltatási és szakellátási feladatokat, működteti a sérült felnőttek nappali ellátását.

A szociális ellátások mellett biztosítja a város egészségügyi ellátásai közül a fogorvosi ügyeletet, fogászati prevenciót, működteti a védőnői és az iskolaorvosi szolgálatot.

A feladatellátás során tevékenységét 49 telephelyen végzi, ezek mellett integrált pénzügyi központként közreműködik a Család- és Gyermejkölési Központ Győr és a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat működésében, valamint az EESZI Műszaki Ellátó Szervezete a bölcsődék, óvodák, kulturális intézmények telephelyein karbantartási és zöld területi gondozási tevékenységet végez.

⁵ Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr, 2021 és Idősbarát Győr – Városi állapotfelmérés az idősek helyzetéről – Idősek egészségképe Koncepció az idősek életminőségének javítására Győrben (2020–2024)

– Hajléktalanokat Segítő Szolgálat

A Hajléktalanokat Segítő Szolgálat összesen 292 elhelyezést biztosító férőhelyen komplex ellátást nyújt. Feladatait integrált intézményi formában látja el. Az intézmény szolgáltatásait a hajléktalanok a saját kérésükre, rászorultságtól függően vehetik igénybe. A szakmai tevékenység bonyolult, többszörösen összetett, területileg tagolt, komplex szerveződésben valósul meg, differenciált ellátási és szolgáltatási formák keretén belül.⁶

– Család- és Gyermekjóléti Központ

A Család- és Gyermekjóléti Központ ellátja a család- és gyermekjóléti szolgáltatást Győr település szinten. Az Alapszolgáltatási Csoport szociális segítő munkát végző családsegítői látják el a klasszikus családsegítést és a gyermekvédelmi alapszolgáltatási feladatokat. „A Hatósági Csoporthoz tartozó esetmenedzserek a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó, hatósági intézkedést megelőző és követő segítő, valamint koordináló tevékenységeket végzik. A gyermekek védelme, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében speciális szolgáltatásokat szerveznek a szolgáltatást igénybe vevők köré, mikor az alapszolgáltatás keretében önkéntesen együttműködő egyének és családokkal végzett szociális segítő munka nem vezet a kívánt eredményre. A Speciális Csoport tanácsadói célorientált problémamegoldó tevékenységet folytatnak interperszonális segítségnyújtás formájában, amelyben a szolgáltatást igénybe vevő problémájának megértésében és megoldásában, önálló döntéseinek kialakításában, azok megvalósításában nyújtanak segítséget.”⁷ A Köznevelési Csoport feladata „a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek során biztosítja az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet”.⁸

Egyházi és nem állami fenntartású szervezetek, szolgáltatást nyújtok Győr városában:

– Magyar Máltai Szeretetszolgálat: Nyugat-Dunántúli Régiója Győrben fogyatékos személyek nappali ellátását (Gondviselés Háza Fogyatékosok Napközi Otthona), támogató szolgáltatást és alacsonyküszöbű szenvedélybeteg ellátást (SzinStér) biztosít.

⁶ Forrás: Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr

⁷ Forrás: Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr

⁸ Forrás: Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata Győr

- Szentlélek Templom és Otthonfenntartó Alapítvány: fenntartásában a Szent Anna Otthon Győrben 4 telephelyen biztosítja az idősek tartós bentlakásos ellátását.
- Győri Evangélikus Egyházközség: az idősek számára étkeztetés, házi segítségnyújtás és tartós bentlakásos ellátás szociális szolgáltatásokat nyújtja.
- Szent Orsolya Rend Győri Egysége: fenntartásában működik a Szent Angéla Otthon, amely idős személyek számára tartós bentlakásos ellátást nyújt.
- Move Béta Rehabilitációs Ipari és Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.: fogyatékkal élők számára biztosítja a lakókörnyezetben történő ellátást, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségét életvitelük önállóságának megőrzése mellett és a lakáson belüli speciális segítségnyújtást.
- Misszió Betegtaxi Szolgálat Győr: idősek, mozgásukban korlátozott személyek speciális szállítását végzi egészségügyi intézményekbe, hivatalokba, de a hétköznapi programok megvalósításában is segíti a családokat (bevásárlás, egészségügyi séta parkokban vagy a belvárosban, egyéb programok, családi események).
- Győri Egyházmegyei Karitás: nonprofit egyházi segélyszervezetként változatos programokkal, akciókkal segíti az egyházmegye szükségét szenvedőit. Helyi önkéntes csoportjainak hálózata és a győri Apor Vilmos Ház munkatársai kiemelten fontosnak tartják a személyes, embertől emberig megvalósuló segítséget.
- Magyar Vöröskereszt Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete: részt vesz vészhelyzeti szervezésekben, szociális segítségnyújtást végez szakemberek és önkéntesek bevonásával. A keresőszolgálat segítségével nyújt eltűnt személyek felkutatásában. Feladatuk még elsősegélynyújtó ismeretek terjesztése, a lakosság felkészítése az esetleges katasztrófákra, menekültügyi segítő tevékenységek (családegyesítés, befogadó-helyeken szükségletfelmérés, adományosztás, elsősegélynyújtás, integráció, nyelvvoktatás), egészségnevelés.

Győr Megyei Jogú Városban a szociális szolgáltatások tekintetében meghatározó jelentősége van az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények által nyújtott szolgáltatásoknak, mert a városban az egyetlen fenntartó, ami az idősek és más ellátotti csoportok számára egymásra épülő komplex, minden szolgáltatás típusra kiterjedő ellátást nyújt. Az egyházi és más nem állami fenntartók jellemzően egy-egy ellátotti csoportra fókuszálnak.

A városban működő szolgáltatási rendszer teljes, minden ellátotti csoportra kiterjedő. Különösen igaz ez az idősek számára nyújtott szolgáltatásokra, ahol több fenntartó is biztosít ellátásokat és a szolgáltatások a jogszabályi előírásokon túli szolgáltatási elemeket is

tartalmazzák, melyek nagymértékben emelik a szolgáltatás minőségét. A kedvező kép mellett, mely azt mutatja, hogy szolgáltatási hiány nincs a városban, megállapítható, hogy kapacitásproblémákkal küzd a rendszer. Ez elsősorban az időskorúak bentlakásos ellátása tekintetében jelentkezik.

2.2 Somorjai helyzetkép

Somorja városa Nagyszombat megyében a Dunaszerdahelyi járásban helyezkedik el. Nagyszombat megye a Szlovák Köztársaság délnyugati részén terül el, területének nagy része a Duna Menti Síkság részét képezi. Az ország területi közigazgatása szerint Nagyszombat megyének hét járása van. Ezek közül a legnagyobb a Dunaszerdahelyi járás. Somorja városának közigazgatási területe 4 434,80 hektár nagyságú. 2015. január 1-jén lakosainak száma 13 147 fő volt. A lakosság számát az elmúlt 15 évben a növekedés jellemzi. Ennek oka elsősorban a főváros közelsége és a pozsonyi lakosok egyre intenzívebb leköltözése a környező kisebb városokba és falvakba.⁹

A szociális szolgáltatásokról szóló törvény pontosan meghatározza a szociális szolgáltatások körét, formáit és szabályait. A település és a megye saját hatáskörében biztosítja a rászorulóknak a hozzáférést a szociális szolgáltatásokhoz és a szolgáltatás kiválasztásának jogát.

A szociális szolgáltatások fejlesztését Somorja város a partnereivel együttműködésben valósítja meg, melynek során hosszú távú, folyamatos, szisztematikus és koordinált megoldást kínál a szociális szolgáltatásokra rászorulóknak számára. A szociális területen működő intézmények együttműködése a város területén jó minőségű, ami leginkább a szociális szolgáltatások összekapcsolásában nyilvánul meg.

Somorja város a törvényben meghatározott szociális szolgáltatásokat saját hatáskörében és pénzügyi lehetőségeihez mérten biztosítja. Jelenleg ezek a szolgáltatások a következők:

– Gondozó szolgálat

A tevékenység magába foglalja az otthoni gondozószolgálatot, segítségnyújtást önkiszolgáló tevékenységek elvégzéséhez. (pl. személyi tisztálkodást, étkezést és a megfelelő folyadékbevitel betartását, ebéd elkészítését vagy házhoz szállítását, segítségnyújtást étkezésnél, öltözködéskor, vetkőzésnél, elengedhetetlen házimunkák elvégzését, a társadalmi és kulturális közzel való kapcsolattartás biztosítását). A gondozó szolgálat lehetővé teszi az

⁹ Forrás: Somorja város szociális szolgáltatásai közösségi terve a 2017-2020-as időszakra

igénybe vevők nyugodt életvitelét saját otthoni környezetükben, hozzájárul az aktív és emberhez méltó élethez, minőségi és biztonságos szociális szolgáltatást biztosít.

– AMBRÓZIA Idősek otthona

Somorja város a fenntartásában álló költségvetési szervezet, (Domov Seniorov AMBRÓZIA Idősek otthona) saját hatáskörében szociális szolgáltatásban részesíti mindazokat a természetes személyeket, akik idősek otthonában nyújtott szociális szolgáltatásra szorulnak. Az idősek otthonában szakmai, kiszolgáló és egyéb szolgáltatásokat nyújt. A gondoskodására szorulóknak részére segítséget nyújt szociális tanácsadás, szociális rehabilitáció, gondozó szolgálat, szállás, étkezés, takarítás, mosás, vasalás, személyes használatú holmik biztosításában és foglalkozásokat is biztosít.

– Városi nyugdíjasklub

A város jogalanyisággal nem rendelkező, speciális rendeltetésű intézménye. A szolgáltatás célja az idősek kulturális és társadalmi igényeinek kielégítése. Munkáját éves terv szerint végzi, programjait a nyugdíjasoknak és fogyatékkal élők számára biztosítja.

Somorja város szociális tevékenysége a szociális szolgáltatásokról szóló törvény keretein túl:

A szociális szolgáltatásokról szóló törvényben megszabott kötelezettségeken túl a város más törvények alapján is köteles a városlakóknak szociális gondoskodást biztosítani.

- Hajléktalanokról való gondoskodás.
- Éjjeli menedékhely biztosítása hajléktalanok számára, elsősorban a téli hónapokban.
- Egyszeri szükséghelyzeti segély iránti egyedi kérelmek elbírálása.
- Polgári társulásokkal együttműködve meleg étel- és ruhaosztás.

Somorja város területén a következő szervezetek nyújtanak még szociális szolgáltatásokat:

– Ain Karim polgári társulás: a Paolai Szent Ferenc Befogadó Központban végzi tevékenységét. Tevékenységeik: szükséghelyzetben lévők számára ruhanemű raktár üzemeltetése, alacsony ingerküszöbű klub gyerekeknek és fiataloknak, anyagi támogatás a szükséghelyzetben lévőknek, tanácsadás, szabadidős tevékenységek, zeneórák gyermekeknek, kreatív workshop, egyszeri és hosszú távú projektek, amelyek a célcsoport szociális befogadását támogatják, szükség esetén tartós élelmiszereket is biztosítanak.

– Szlovákiai Református Keresztyén Egyház - Somorjai Egyházközség: tanácsadást és lelki segélyszolgálatot nyújt szociálisan rászoruló csoportoknak, szükséghelyzetben lévő családoknak, gyermekeknek és fiataloknak, valamint a betegeknek; szociális kirekesztés által veszélyeztetett személyeknek nyújt felvilágosítást; megelőző tevékenységet végez gyermekek és fiatalok körében; nevelési tanácsadást nyújt a gyermekek és fiatalok neveléséhez; együttműködik a függőségben szenvedő személyek iránti gondoskodásban, és segíti a mindennapi életbe való visszatérésüket.¹⁰

– Szlovák Vöröskereszt: a Szlovák Köztársaság kormánya által létrehozott egyetlen nemzeti Vöröskereszt szervezet. Közigazgatási szervek segítő szervezeteként humanitárius területen végez tevékenységet. Tevékenységei: elsősegélynyújtás oktatása; kiadóhely, ahol anyagi segítség vehető igénybe; rendszeres tájékoztató tevékenység (előadások és beszélgetések) a közegészségügy témájában; önkéntes és térítésmentes véradók toborzása; oktatótanfolyamok - ápolótanfolyam, elsősegély-tanfolyam szervezése; fiatal egészségügyi dolgozók csapatának verseny szervezése.

A győri és somorjai helyzetkép bemutatásából is látszik, hogy a két település területi nagyságában, lakosságában és régióban betöltött szerepében különböző, a nyújtott szociális ellátások rendszere más felépítésű. A győri intézmény (Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Győr) a szociális szolgáltatások széles körét nyújtja és az egészségügyi alapellátásban is szerepet tölt be a városban, az intézmény az idősellátás területén a városban kiemelkedő szerepet tölt be. A somorjai intézmény (AMBRÓZIA Idősek Otthon) a városban az idősellátás egy területén, (idősek otthona) nyújt szolgáltatást, a további ellátás (gondozó szolgálat) az önkormányzaton keresztül biztosított.

Annak ellenére, hogy jelenetős különbségek vannak mind a települések mérete és lakosságának száma, mind a szociális- és egészségügyi ellátórendszer felépítése és jogszabályi környezete között a két település kihívásai azonosak az idős korosztály tekintetében. Ezek a közös kihívások jelentik a közös pontot és az együttműködés alapjait, amely a pályázati anyagban megfogalmazott célok és tevékenységek tekintetében is jól látszott. A különböző helyzet, ebben az esetben előnyt jelent, hisz más perspektívából szemlélve, más típusú megoldások jelennek meg, amelyek lehetővé teszik az adott kihívás többféle megoldását.

¹⁰ Forrás: Somorja város szociális szolgáltatásai közösségi terve a 2017-2020-as időszakra

3. A Támogató csoport kialakulása és működésének alapjai

A vezető projektpartner (EESZI) már évek óta foglalkozik azzal, hogy a szociális ellátórendszer területén létrehozson egy olyan városi segítő platformot, amely túlnyúlik az egyes szervezetek és intézmények feladatkörén és az idős személy bármelyik életszakaszában és élethelyzetében képes megtalálni a megfelelő segítségnyújtási alternatívát. Az elmúlt évek kezdeményezéseinek és útkereséseinek eredményeképp valósult meg a projekt keretében a támogató csoport, amelynek alapjai már stabilak, de még rengeteg fejlesztési potenciált rejt magában.

Az első lépése a Támogató csoport kialakításának az volt, amikor Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és az EESZI 2013 és 2014 között megvalósította a „Fejlesztés a szolgáltatásokban rejlő lehetőségek jobb kiaknázásával és a partnerkapcsolatok erősítésével” című pályázatot, amely keretében kialakításra került az IdőSvonal, valamint azok az eljárási utak, amely mentén a város szociális intézményei meghatározták együttműködési kereteiket. Ezt követte a 2017-2019 között megvalósított Age-friendly – Idősbarát régió című (Interreg - Age-friendly Region ATHU012) projekt ahol megvalósult az IdőSvonal továbbfejlesztése és az esetmenedzsment bevezetése Győrben, valamint még a pályázat által érintett célterületeken. Az esetmenedzsment munka komplexitása szükségessé tette, hogy intézményen belüli és az intézményi kereteket átlépő együttműködések valósuljanak meg, annak érdekében, hogy az esetmenedzsment részévé tudjon válni az ellátórendszernek. A sikeres esetmenedzsment megvalósításához az intézmények keretén túli együttműködésekre is szükség volt az egészségügyi, civil, egyházi és egyéb szervezetek irányába. A projekt lehetőséget teremtett és a résztvevő partnerek éltek a lehetőséggel, hogy a meglévő együttműködések megerősödjenek, továbbá új partnerek kerültek felkutatására és bevonásra a közös munkába. Az együttműködést segítették a projekt időszaka alatt szervezett hálózatépítő workshopok és az együttműködő partnerek számára tartott munkacsoport találkozók. Az együttműködések elsősorban egészségügyi és szociális vonalon erősödtek. Szoros, hatékony együttműködés alakult ki a háziorvosokkal, kórházakkal, szakápolást végző szervezetekkel, Család- és Gyermekegészségügyi Központtal és a Hajléktalanokat Segítő Szolgálattal is. Az esetmenedzsment megvalósítás érdekében, már „konkrét esetek” kapcsán számos alkalommal vált szükségessé a városban működő egyéb szervezetek felkutatása, bevonása. Ilyen szervezetek voltak: Magyar Vöröskereszt, Máltai Szeretetszolgálat, Egyházmegyei Karitás, Misszió Mentő Szolgálat, Győr-Szol Zrt., Rendőrség, Katasztrófavédelem.

A projekt befejező szakaszában már megvolt az egyértelmű kérés és igény arra, hogy ez a közös munka folytatódjon, ezek az elkészült projektanyagokból is jól kiolvashatók. A munkacsoport találkozók a projektidőszak leteltét követően is tovább folytatódtak, segítve és fenntartva a szakemberek közötti tudatos és célzott információáramlást és az intézmények közötti együttműködést.

Győrben a találkozók résztvevői az alábbi szakterületeket képviselték:

- rendőrség, bűnmegelőzés szakembere,
- kórházi szociális munkás szakember,
- helyi média, sajtó képviselője,
- betegszállítás résztvevője (nem állami feladatot ellátó),
- szociális alapszolgáltatások és szociális szakosított ellátások szakemberei,
- szociális szolgáltatást nyújtó egyházi és civil szervezetek képviselői,
- önkormányzat szakembere.

A rendszeresen megszervezett találkozókra lehetőség nyílt arra, hogy a különböző területről érkezett szakemberek továbbra is „szervezett keretek között” együtt gondolkodjanak, közösen dolgozzák ki a felmerült problémák megoldását, együttműködjenek a városban élő idős emberek életminőségének javítása érdekében.

A pályázati partnerek a pályázati célok meghatározásakor és a pályázati tevékenységek megtervezésekor egyetértettek abban, hogy a támogató csoport további működtetését és fejlesztését Győrben, és kialakítását Somorján meg kell valósítani. Konkrét célként fogalmazódott meg a beadott pályázati anyagban a győri csoport működtetésének fejlesztése, a csoporton belüli együttműködési hatékonyság növelésével és a partneri háló további növelésével. A Somorján létrehozott csoport célja az volt, hogy a szakemberek között elinduljon a tudatos információátadás és csere, létrejöjjön az az interaktív platform, ahol a közös munka meg tud valósulni. A különböző tevékenységeket, ellátásokat végző szakemberek megismerjék egymást, elinduljon a közös kommunikáció, megismerjék és meghatározzák az egyes területek, tevékenységek, szakemberek kompetencia határait. A csoport működésének eredményeként egy jobb szakmai együttműködés alakuljon ki a résztvevők között, minden partner felismerje a csoportban rejlő lehetőségeket és erőforrásokat.

4. A Támogató csoportok működése a pályázati időszakban

A pályázat beadásakor a projektpartnerek a két településen minimum 4-4 Támogató csoport ülést terveztek, amelyet a pályázati időszakban sikerült megvalósítani úgy, hogy Somorján 4, Győrben 5 Támogató csoport ülés valósult meg. Ez önmagában is komoly eredmény és a résztvevő szakemberek elkötelezettségét mutatja, hiszen a rendelkezésre álló időszak nagyon rövid volt.

A két csoportba a kiválasztott szakemberek körét a két projektpartner határozta meg, így került meghívásra az a 8-8 fő, akik részt vettek a későbbi találkozási alkalmakon. A két csoport küldetése azonos, segítő hálót létrehozni, fejleszteni és működtetni az idős emberekről való professzionális gondoskodás és életminőségük javítása érdekében, azonban a két csoport kiindulási pontjai és a pályázat keretében kitűzött céljaik részben eltérőek voltak. Somorján a csoport kialakítására és hosszútávú fenntartásának megalapozására, míg Győrben a már működő csoport fejlesztésére és önfejlesztő képességének javítására helyeződött a fókusz.

4.1. Győri Támogató csoport

Győrben a pályázati partnernek nem volt könnyű feladata, amikor 8 főre kellett leszűkíteni, a Támogató csoportba meghívást kapó résztvevő szakemberek számát. Erre azonban annak érdekében volt szükség, hogy a hatékony csoport- és tréningmunka meg tudjon valósulni a tervezett alkalomszámban. Több résztvevő esetén, nem lett volna biztosított, hogy a rendelkezésre álló idő megfelelő mennyiségű teret és interakciós lehetőséget kapjon minden csoporttag és az általa képviselt szervezet, intézmény szakmai álláspontjának és működési rendjének beintegrálásához a közös szakmafejlesztési folyamat során. A kiválasztás szempontja az volt, hogy az összes fenntartója, működési formája és tevékenységi területe szempontjából különböző típusú szervezet, intézmény, szolgáltató képviseltesse magát a csoportban. Így kerültek Győrben kiválasztásra és kaptak meghívást a Támogató csoportba a szakmafejlesztési munkára az alábbi szakmacsoportok, szakterületek képviselői:

- rendőrség, bűnmegelőzés és katasztrófavédelem szakemberei (1 fő),
- kórházi szociális munkás szakemberek (1 fő),
- betegszállítással foglalkozó szakemberek a vállalkozói szférából (1 fő),
- szociális alapszolgáltatások és szociális szakosított ellátások szakemberei (4 fő),
- egyházi és civil szervezetek képviselői (1 fő).

A tréneri beszámolóból kitűnik, hogy a szakmafejlesztési munka, már az első alkalom során aktívan megkezdődött, a résztvevő szakemberek nagy lendülettel vetették bele magukat a feladatokba. A COVID-19 világvárvány negatívan befolyásolta a csoport működését, így az elmúlt időszakban esetinek volt mondható a Támogató csoport üléseinek száma, amelyek során akut problémáknak a megoldására összpontosítottak a bevont szakértők. A visszajelzéseik alapján jó volt számukra újra közösen gondolkodni és megoldási utakat keresni.

A tréner az egyéni, a páros, a kiscsoportos és a csoportmunka módszerét is alkalmazta a foglalkozások során, hogy a szakmafejlesztési tevékenység minél teljesebb és sikerebb legyen. Az egyes alkalmak során a szakemberek egy-egy konkrét esetet, élethelyzetet is feldolgoztak, amely kapcsán több innovatív, a gyakorlati munkába átültethető megoldás is született. A csoport több alkalommal megfogalmazta, hogy erre a platformra szükség van az ellátórendszer tagjai számára, mert itt olyan kapcsolatok tudnak kiépülni és megerősödni, amelyek közvetlenül hatást gyakorolnak városban élő idősök „ellátási” minőségére.

Fontos itt kihangsúlyozni, hogy a csoporttagok ismerték már egymást és tisztában voltak a tagokat delegáló szervezetek, intézmények, feladatkörével és lehetőségeivel. Ez természetesen az egész közös munkára hatást gyakorolt és további fejlesztési potenciált rejtett magában. A közös munka során a résztvevők két ilyen potenciális fejlődési, fejlesztési területet is megfogalmaztak az egyik egy közös honlap megvalósítása, a másik az önkéntes képzés feltételeinek megteremtése és a képzési anyag közös kidolgozása volt. A megfogalmazott pályázati célokat, a szakmafejlesztést és a csoport működésének megújítását sikerült elérni az öt megvalósult alkalom során. A résztvevők egyöntetűen megfogalmazták igényüket a folytatásra, amely biztos alapja a Támogató csoport hosszú távú működésének és fenntartásának.

4.2. Somorjai Támogató csoport

A városban most először hívtak életre ilyen típusú együttműködést, így Somorján a legnagyobb feladatot a résztvevői kör meghatározása jelentette. A település nagyságából adódóan itt a szakemberek jobban ismerik egymást, ami egyrészt előnyt jelentett, azonban az is tapasztalható volt a pályázati partner elmondásából, hogy nem nagyon tudtak elszakadni a megszokott működési mechanizmusaitól és ezért első körben nem mertek külső szolgáltatókat (pl.: Pro Bono szállítószolgálat) meghívni a csoportba.

A Támogató csoportokba meghívást Somorján az alábbi szakmacsoportok, szakterületek képviselői kaptak:

- szociális alapszolgáltatások és szociális szakosított ellátások szakemberei (3 fő),
- önkormányzat szakemberei (5 fő).

A csoportmunka kezdeti szakaszában nagyon érezhető volt a feszültség a bevont csoporttagok körében, nem tudták pontosan mire számíthatnak, milyen eredménye lehet az együttműködésüknek. Az Ukrajnában kialakult helyzet és az ennek kapcsán várható menekültválság is megjelent az első foglalkozás témái között, amely már kezdte éreztetni hatását a településen és szintén aggodalommal töltötte el a szakembereket. A foglalkozásokat vezető tréner elsődleges célja az volt, hogy oldja ezt a feszültséget és minél előbb nyitott, működőképes csoporttá formálja a résztvevőket. A tréneri beszámolókból kitűnik, hogy a „kisvárosi zártság” feloldása is hasonlóan nagy feladatot jelentett és végig kísérte az egész folyamatot. A bevont résztvevők ismerték egymást a támogató csoport ülések megkezdése előtt, többüknek folyamatos, napi kapcsolata van egymással tevékenysége során, azonban ilyen keretek között még nem találkoztak és nem végeztek szakmafejlesztési tevékenységet. A munka jól haladt és sikerült a kezdeti feszültséget teljesen feloldani és megkezdődött az a fejlesztő munka, ami a hosszú távú fenntartás alapja. Az egyéni, a kiscsoportos, és csoportmunka eszközeit használva a résztvevők egyre jobban megnyíltak, új kontextusban ismerték meg egymást és megvalósult a szakmafejlesztési tevékenység. A csoporttagok közötti együttműködés megerősödött a foglalkozások hatására, amelyet a napi munkavégzés során fognak tudni kamatoztatni. A bővítési igény is meg-megjelent az egyes feladatok során, de konkrétan nem neveztek meg szervezetet, akit mindenképpen be szeretnének vonni a támogató csoportba. Erre az „igényre” azonban lehet építeni és középtávon elérhető a csoport bővülése, amely kapcsán a civil idősklubok vezetőinek bevonása lehet alternatíva.

A csoport a rövid időszak ellenére elérte a pályázatban megfogalmazott célokat, létrejött és működik a támogató csoport Somorján, és a csoport fenntartásának igényét a résztvevők egyöntetűen kijelentették.

A két csoportot azonos szakember vezette a határ mindkét oldalán, amely pozitív hatást gyakorolt a megvalósítási folyamat egészére. A pályázatban meghatározott elvek mentén folyt a munka a csoportokkal és sikerület mindkét oldalon a kitűzött célokat elérni. Természetesen egy Támogató csoport működtetése és hosszútávú fenntartása továbbra is nagy feladat, de ennek jelentőségét és a működés pozitív hatását mindkét pályázati partner felismerte. A résztvevők által megfogalmazott javaslatok átgondolásra, tovább gondolásra érdemesek, megvalósulásuk tovább javíthatja az idősek életminőségét a határ mindkét oldalán. A különbség ellenére jól látható, hogy mindkét országban, mindkét településtípuson mennyi

változó körülmény hatott a csoportok megalakulására és működésre, de az egyértelműen látszik, hogy a szakmafejlesztési közös munkára a határ mindkét oldalán nagy szükség van mind az idősök életminőségének javítása, mind a szakemberek hatékony együttműködése szempontjából.

5. A Támogató csoport felépítése és működési rendje

A Támogató csoport felépítése döntő hatású a későbbi sikeres működés szempontjából. A jól felépített csoport lesz csak képes megküzdeni az előtte álló kihívásokkal és eredményesen működni az adott településen. A csoport működését több tényező befolyásolja, az adott település földrajzi elhelyezkedése, mérete, lakosság száma, szociális- és egészségügyi szolgáltatási palettája, az adott ország jogszabályi környezete, társadalmi normái, amelyek adottak a Támogató csoport szempontjából. Vannak azonban, olyan alapvetések, amelyeknek az előzőekben felsorolt változóktól függetlenül meg kell valósulnia ahhoz, hogy a csoport működése sikeres legyen „bármilyen” környezetben. A megfelelően felépített Támogató csoportnak a következő ismérvei vannak.

A csoport összetétel:

A csoportmunkába be kell kapcsolódni az adott település szociális területen tevékenykedő intézményeinek, civil szervezeteinek, profit- és nonprofit vállalkozásainak, hatósági szerveinek, annak érdekében, hogy minél szélesebb „háló”, összefogást hozzanak létre az időskorú személyekről való tudatos gondoskodás érdekében. Fontos kiemelni, hogy a csoporton belül minden szervezet egyenlő, nincs hierarchikus viszony a partnerek között, nem az adott partner mérete, lefedett szolgáltatási területe vagy fenntartója a meghatározó, hanem az együttműködési hajlandósága és aktivitása.

A csoport szervezettség:

A csoport működése csak szervezett formában lehetséges, ettől több bekapcsolódó partner fél, ódzkodik, újabb kötelezettséget lát csak a feladatban, azonban alapvető szabályok és időkeretek nélkül nem valósítható meg a hatékony együttműködés. Kell, hogy az egyik szervezet, intézmény magára vállalja, legalább egy időszakra a csoport megszervezését és „irányítását” és le kell fektetni az együttműködés formális szabályait. A cél nem a

túlszabályozás, hanem a mindennapi szakmai munkában elfogadható és vállalható működési keretek meghatározása.

A csoportirányítás:

A csoport működését irányítani kell, annak érdekében, hogy a csoport fejlődése és működése hatékony legyen. Inkább a moderálás a meghatározó ebben a folyamatban, mint a direkt irányítás, viszont arra is figyelmet kell fordítani, hogy minden szervezet megfelelő teret kapjon a közös munkában. A hangsúly az együttműködésen és nem dominancián van. A csoport működése során kell teret és lehetőséget kell adni a résztvevőknek, hogy visszajelzést adjanak a csoport működésére, megfogalmazzák negatív és pozitív észrevételeiket. Ezeket a csoporton belül meg kell tudni beszélni és a konstruktív javaslatokat be kell építeni a Támogató csoport működésbe.

Fejlődő szervezet:

A csoportnak folyamatosan meg kell tudnia újulnia és az új ismereteket be kell tudni fogadnia, annak érdekében, hogy meg tudjon felelni a környezet kihívásainak és ebben a gyorsan változó világban stabil platformja legyen az együttműködnek. Fontos, hogy a fejlődésnek minden résztvevő a részese legyen és közös eredménynek, sikernek élje meg a közös előrelépést, mert ez a csoport működési stabilitását és hosszútávú fenntartást segíti elő.

Hiteles csoport:

A hiteleség mind szakmai, mind gazdasági, mind a kommunikáció területén alapkövetelmény a csoport tagjai számára. Erre a meghívott szervezetek kiválasztásakor kiemelt hangsúlyt kell fordítani. Abban az esetben, ha valamely résztvevő tag megszegi a csoport írt vagy íratlan szabályait azonnal visszajelzést kell adni, mert a csoport ellenkező esetben legitimálja a nem megfelelő szabályok szerinti működést.

Önkéntesség:

A Támogató csoport működésének alapja az önkéntes részvétel, tagjai a szervezetek, szolgáltatók, intézmények és vállalkozások mind-mind önkéntes alapon kapcsolódnak be és tesznek vállalásokat a csoport sikeres működése érdekében. Az önkéntes szerepvállalás során az egyensúlyra figyelni kell, ne legyenek egyenlőtlenül elosztva a terhek és a feladatok a csoporton belül.

Nyitottság

A csoportnak nyitottnak kell lenni az új ismertek befogadása mellett az új szervezetek, partnerek befogadására is, akik belépésükkel tovább tudják erősíteni a Támogató csoport jelenlétét és eredményes működést a településen.

A Támogató csoport működési rendje

A Támogató csoport működésnek alapja a rendszeresség, ezért az üléseket ennek szellemében kell megtervezni, alkuló vagy fejlesztési szakaszban lévő csoportok esetében célszerű a heti kétheti találkozás megvalósítása, míg a már jól működő csoportok esetében a havi időszakban megtartott csoportülés az ideális. Ha nincs lehetőség a havi találkozási alkalmak megvalósításra, a rendszerességet akkor is meg kell tartani, akár negyed vagy fél éves ciklusokkal. A szervezést magára vállaló „vezető” intézménynek, szervezetnek minden alkalom előtt meghívót kell küldenie a résztvevőknek, amely tartalmazza az ülés időpontját, időtartamát, helyszínét és ütemtervét.

Lehetőséget kell teremteni a csoporttagoknak, hogy két találkozás között is fogalmazhassanak meg kérdéseket és javasolhassanak témákat, amelyek az ülés során feldolgozásra kerülhetnek. A csoport működését szervezni, a feldolgozásra kerülő témákat tervezni kell annak érdekében, hogy a csoport aktivitása megmaradjon, és fejlődése folyamatos legyen.

A csoportvezető szakértő, moderátor minden ülés elején ismerteti a tematikát, ami mentén a szakértők közösen fognak dolgozni.

Induló csoportok esetében javasolt témák:

- szervezetek, intézmények bemutatkozása (egy alkalommal maximum két szervezet, intézmény) tevékenységi körrel és kompetenciahatárokkal – ez abban az esetben különösen fontos, ahol kis településen szerveződött a csoport és a tagok „azt gondolják” ismerik egymást,
- „aktuális esetek” átbeszélése interprofesszionális megközelítésben,
- az együttműködés fejlesztési lehetőségei a csoporton belül,
- új partnerek, szervezetek, intézmények bevonásának lehetőségei.

Már működő csoportok esetében javasolt témák:

- új ismeretek, innovációk befogadása,
- beszámoló a szervezetek, intézmények működésének aktuális kihívásairól,
- „aktuális esetek” közös megbeszélése, megoldási modellek kidolgozása,

- az együttműködés fejlesztési lehetőségei a csoporton belül,
- új partnerek, szervezetek, intézmények bevonásának lehetőségei.

A témák feldolgozása során a csoportot vezető szakértőnek, moderátornak figyelni kell az előzőekben megfogalmazott alapkritériumoknak megfelelő működés megvalósítására. Fontos, hogy az ezektől eltérő megnyilvánulásokra, felvetésekre azonnal reagáljon és visszajelezzon. Minden alkalmat úgy kell zárni, hogy meg kell állapodni a következő csoportülés időpontjában és javaslatokat kell megfogalmazni a feldolgozásra kerülő témákra vonatkozóan is.

A technikai megvalósítás során célszerű, ha a Támogató csoport ülés külső helyszínen, nem pedig valamelyik szervezetnél történik. A tagok így könnyben „meg tudnak érkezőni” a csoportmunkába és jobban tudnak összpontosítani az előttük álló feladatokra. Fontos, hogy kiszakadjanak a munkahelyi környezetükből, ne hívják el őket a csoportmunkából, azért mert helyben vannak és csak „egy rövid probléma helyzetet” kellene megoldani. A külső környezet mindig jó hatással van a csoport működésére, „nincs házigazda”, nincs „megszokott környezet”, ahol a mindennapi feladatok látszanak. A résztvevők számára a külön tér és idő pozitív hatással van a közös munka hatékonyságára és eredményességére.

A Támogató csoport programján túl lehetőség – jó hatással van a működésre – ha van egy kis idő a kötetlenebb egyeztetésre, beszélgetésre a résztvevők között ezért a helyszínt és a rendelkezésre álló időkeretet úgy kell megszabni, hogy erre legyen lehetőség.

A Támogató csoport vezetőjének, moderátorának kiválasztása, megválasztása központi kérdés a csoport működése szempontjából. A hosszútávú működés és fenntartás szempontjából az a jó, ha résztvevő intézmények, szervezetek szakemberei közül van olyan személy, aki vállalja a csoport vezetését és rendelkezik csoportvezetési, moderátori ismeretekkel. Induló vagy intenzív szakmafejlesztési folyamatot megvalósító csoport esetén érdemes külső trénerrel megbízni a csoport vezetésével, aki „külső segítőként” tudja irányítani a csoportot, hogy a kitűzött céljai elérje.

A Támogató csoport létrehozása és működtetése komplex feladat, de működésének hatására megvalósuló ellátás és szakmafejlesztés megéri a befektetett energiát, többszörösen térül meg a szolgáltatásokat igénybevevők és a szakemberek számára.

6. Adaptálható tudástartalom és működési modell

A Támogató csoport, mint az idősekről való magasabb színvonalú gondoskodás megvalósítása érdekében kifejlesztett szakmafejlesztési modell mindképpen érdemes és alkalmas az adaptációra. A két ország területén nincs az a település típus, az a lakosságszám és az a szociális és társadalmi környezet, ahol a Támogató csoportot nem lehetne kialakítani és eredményesen működtetni. Azonban vannak olyan tényezők és szempontok, amelyeket a kialakítás során meg kell vizsgálni és figyelembe kell venni.

A csoport kialakításának lépései és szempontjai a következők.

Az adaptáló település feltérképezése

A Támogató csoport modelljének bevezetését az adaptáló paraméterei, a település földrajzi elhelyezkedése, mérete, lakosságszáma, szociális- és egészségügyi szolgáltatók jelenléte döntően meghatározzák. Az első lépésként mindig a település adottságainak és lehetőségeinek feltérképezése kell, hogy megtörténjen. Kiemelten fontos, hogy ez a folyamat minél objektívabb legyen, erre különösen akkor kell figyelni, ha feltérképezést a szolgáltatási rendszer részeként dolgozó szakemberek végzik. Nem szabad, hogy akár a meglévő sztereotípiák, akár a gyakorlatban már megtapasztalat „kisvárosi zártság” torzítsa ezt a folyamatot.

A csoport összetétel kialakítása

A csoport kialakításakor minden területen tevékenykedő hiteles szervezetet, intézményt, vállalkozást meg kell keresni, annak érdekében, hogy a kialakított csoport minél sokoldalúbb legyen és minél szélesebb spektrumban le tudja fedni a célterületet. A partnerek későbbi résztvevők teljes körű megkeresése egyrészt azért fontos, mert ha még nem is lép be azonnal a csoportba, támogató partnerként tudja segíteni a Támogató csoport munkáját. Másrészt az esetleg kihagyott szervezetek, szolgáltatók negatívan élik meg, hogy nem keresték meg őket és nem fogják segíteni, vagy gátolni fogják a csoport tevékenységét. Fontos kiemelni, hogy a részvétel minden esetben önkéntes kell hogy legyen, mert az esetleges fenntartói nyomásra történő bekapcsolódás, negatívan hat a működési folyamatokra.

A csoport működési szabályainak meghatározása

Minden csoportnak a saját működési rendjét és szabályrendszerét magának kell kialakítania és annak betartására is neki kell kontrollt gyakorolnia. Mivel a csoport alapja a közös segítő

egyműködés, így a szabályokat is közösen. „miden résztvevő észrevételeit és igényeit meghallgatva kell meghozni. Ezt a közösen kialakított működési rendet és szabályrendszert minden csoporttagnak magára nézve kötelezőnek kell elfogadnia. Fontos, hogy ne legyen túlszabályozott a működés, de minden résztvevő számára egyértelműen értelmezhető legyen.

A csoport vezetése, irányítása

Az előző pontban meghatározott szabályrendszer alapján kell, hogy megvalósuljon. A csoportülések alkalmával, ez sokkal inkább egy moderáló tevékenység, mint egy direkt vezetés, azonban arra folyamatosan figyelni kell, hogy a résztvevők az együttműködés lefektetett szabályait betartsák. Jó gyakorlat, ha vannak rá megfelelő résztvevő szervezetek, hogy egy-egy szervezet csak időszakosan tölti be a vezető funkciót, és például félévente, évente más-más vezető moderálja az együttműködést a szervezetek, intézmények között.

Ahhoz, hogy a kialakított Támogató csoport be tudja tölteni funkcióját és segíteni tudja az idősekről való professzionális gondoskodás fejlesztését, azon keresztül életminőségük javítását, az előzőekben felsorolt szempontoknak megfelelően kell adaptálni a kidolgozott modellt a megvalósító településre.

7. Összefoglaló

A pályázat keretében kialakított somorjai és a már működő győri csoport megerősítette a pályázat azon szakmai feltevését, hogy a Támogató csoportok működésére szükség van a határ mindkét oldalán.

A több éves tapasztalatokkal új környezetben kialakított segítő platform somorján új teret nyitott azon szervezetek, intézmények számára, akik az idősekről való gondoskodást szeretnék magasabb szintre emelni. Győrben a csoport működésébe tett fejlesztési tevékenység olyan módon erősítette meg az együttműködést és hozta ki innovatív lehetőségek modelljeit az idősekről való professzionális gondoskodásban, amelyre közép és hosszú távon is stabilan lehet építeni.

Természetesen mindkét partnernek vannak nehézségei. A határ mindkét oldalán gondot jelent a szakképzett munkaerő hiánya, az ellátórendszer alulfinanszírozottsága és az a tény hogy a társadalomnak kevés az ismerete az idősödés folyamatának sajátosságairól. Azonban ezek a Támogató csoportok a pályázati célkitűzéseknek megfelelően most már a határ mindkét

oldalán, képesek mérsékelni a nehézségeket és szakmafejlesztési tevékenységükkel segíteni az idősekről való professzionális gondoskodást. Somorján a bevont szervezetek, intézmények, szolgáltatók körének bővítésével lehet majd még a tevékenység hatékonyságát fokozni és szélesíteni az együttműködés színtereit. Győrben a kidolgozott, résztvevők által javasolt fejlesztések megvalósításával és működtetésével lehet majd újabb pozitív eredményeket elérni.

A csoport felépítése és működési rendjének meghatározása nem csak az aktív csoportok működést tudja segíteni, hanem inspiráló lehet más települések és az ott élő szakemberek számára, hogy szervezzék meg saját csoportjaikat, hozzák létre az együttműködés új fórumát. A tanulmányban lévő iránymutatás révén adaptálható tartalmak, megvalósítási szempontok kerültek meghatározásra, amely hiánypótló a szociális területen mindkét ország esetében.

Összeségében a pályázatban leírt célok a csoportok működésével és a szakmafejlesztési tevékenység megvalósításával teljesültek és a jövőre vonatkozóan is rejtenek magukban lehetőséget.

8. Felhasznált irodalom

1. Pályázati felhívás a Kisprojekt Alapból pályázók számára a nyugati határtérségben, Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program
2. Somorja város szociális szolgáltatásai közösségi terve a 2017-2020-as időszakra
3. Idősbarát Győr – Városi állapotfelmérés az idősek helyzetéről – Idősek egészségképe
Koncepció az idősek életminőségének javítására Győrben (2020–2024)
4. Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata 2021, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
5. Támogató csoport tréneri feljegyzés Somorja és Győr

„Jelen tanulmány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.“

1. Úvod

Starnutie tradičných spoločností je možná najväčšou výzvou 21. storočia, ktorej sa venujú a hľadajú riešenie osobnosti politického života, poskytovatelia zdravotnej a sociálnej starostlivosti, ako aj samotné rodiny a jednotlivci v rôznych fázach svojho života. Svet sa stal rýchlejšim a otvorenejším pre všetkých, bez vzdialeností a takmer bez bariér, jednotlivci žijú si svoj život tam a tak, ako chcú. Predĺžila sa priemerná dĺžka života, čo však jednoznačne neznamená, že sa zvýšil počet rokov prežitých „kvalitne“, ale predĺžila sa aj obdobia života, keď starší človek potrebuje pomoc a čiastočne alebo celkovo svoju nezávislosť. Všetci, ktorí sa na tomto procese podieľajú, musia na tieto výzvy reagovať a urobiť rozhodnutia a kroky potrebné na zvládnutie a zosúladenie neustále sa zvyšujúceho tlaku.

Európske územné združenie s ručením obmedzeným Rába-Dunaj-Váh, Trnavský samosprávny kraj a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.¹¹ vyhlásili v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovensko-Maďarsko výzvu na predkladanie návrhov pre Fondu malých projektov, ktorá poskytla odborníkom z oboch susedných krajín skvelú príležitosť na spoluprácu pri identifikácii a riešení problémov. Základným cieľom Fondu malých projektov je podporovať spoluprácu na miestnej úrovni, ktorá môže viesť k dlhodobej spolupráci, a dosiahnuté výsledky využívať na oboch stranách hranice. Prioritná os programu Inštitucionálna spolupráca je zameraná na posilnenie spolupráce cezhraničných inštitúcií a výmenu poznatkov a skúseností, pričom boli podporené projekty, ktoré prispievajú k rozširovaniu inštitucionálnych kapacít, naďalej k zdieľaniu a uplatňovaniu dobrej praxe medzi sebou.¹² K tejto osi sa pripojila verejná súťaž „Starajme sa spolu“ Spojenej zdravotnej a sociálnej inštitúcie v Győri a Domova seniorov Ambrózia v Šamoríne, ktorá sa zameriavala na rozvoj profesionálnej starostlivosti o starších ľudí. Ústredným prvkom je zriadenie a fungovanie podpornej skupiny v Šamoríne a Győri. Podporná skupina je príležitosťou a zároveň nástrojom na dosiahnutie vytýčených cieľov, pretože vytvára platformu pre spoločnú prácu a prostredníctvom spoločnej práce sa realizuje cieľový proces profesionálneho rozvoja.

¹¹ Slovenský preklad: *Nezisková programová kancelária Széchenyi s.r.o.*

¹² Zdroj: Výzva na predkladanie návrhov pre žiadateľov z Fondu malých projektov v regióne západného prihraničia, Program spolupráce Interreg V-A Slovensko-Maďarsko

2. Miesta realizácie: Győr a Šamorín

Na to, aby mohla byť podporná skupina spustená, zriadená, funkčná a z hľadiska jej činnosti vyhodnotiteľná, je nevyhnutné zmapovať miestne špecifiká, a tak tomu bolo aj počas realizácie výberového konania, keď obe partnerské organizácie mali presné poznatky o oboch mest. Pre analýzu a hodnotenie dosiahnutých výsledkov je tiež kľúčové presne vedieť, kde a za akých podmienok skupina pôsobí. Tieto dve obce majú veľmi odlišný počet obyvateľov, vybavenie a možnosti, čo ponúka ďalšie príležitosti pre proces analýzy.

2.1 Situácia v Győri

Győr je neustále sa rozvíjajúce mesto, šieste najväčšie mesto v Maďarsku. V regióne zohráva významnú úlohu v hospodárskej, náboženskej, zdravotníckej, sociálnej, kultúrnej, vzdelávacej a administratívnej oblasti. Je to neustále sa rozvíjajúce, dynamické mesto s vynikajúcim obytným, obchodným a kultúrnym prostredím. Je hospodárskym centrom regiónu a zohráva vedúcu úlohu aj v oblasti komunitných služieb (vzdelávanie, zdravotníctvo, kultúra, šport).¹³

„Mesto a jeho okolie žijú v úzkej, aglomeračnej spolupráci. Viac ako tretina pracovných miest je obsadená ľuďmi, ktorí nežijú v Győri, ale tí, ktorí tu žijú, môžu žiť svoj život len vďaka mestskej infraštruktúre, ktorá bude aj naďalej určovať dynamiku rozvoja mesta.“¹⁴

K 1. januáru 2019 má Győr 124.685 obyvateľov s trvalým pobytom, a celkový počet obyvateľov je 139.689. Vzhľadom na vekové zloženie obyvateľstva, starnutie naďalej pokračuje. Podľa údajov KSH¹⁵ je každý piaty obyvateľ Győru vo veku 62 rokov alebo viac.¹⁶ V tradičných vnútorných obytných oblastiach sa dlhodobo prejavuje trend starnutia, čo v posledných rokoch dobiehajú aj sídliská, zatiaľ čo dedinské obytné oblasti a predmestia majú mladšie vekové zloženie.

Niektoré rodiny sa nedokážu postarať o staršieho, chorého príbuzného, pretože bez príjmu zo svojej práce sa nezaobídu, resp. bývajú, pracujú ďaleko, často v inej krajine, a takto nemajú možnosť sa o nich postarať.

V rámci staršej vekovej skupiny výrazné rozdiely sa objavujú v príjmoch. Živobytie značnej časti starších ľudí je zvyčajne zabezpečené z dôchodku. Podiel ľudí žijúcich v jednočlenných domácnostiach je vysoký, takže ich finančné možnosti sú nadmierne obmedzené.

¹³ Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb - Győr, 2021

¹⁴ Zdroj: Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb - Győr, 2021

¹⁵ skratka znamená *Ústredný štatistický úrad*

¹⁶ Zdroj: Ústredný štatistický úrad

Mesto Győr ponúka rôznorodé sociálne služby, ktoré pokrývajú všetky skupiny poberateľov. Medzi poskytovateľmi služieb sú štátni poskytovatelia, a ako neštátni sú cirkevní a civilní správcovia. Samospráva v súlade so svojou zákonnou povinnosťou poskytuje – okrem dennej starostlivosti o závislých – všetky základné a špecializované služby pre ľudí v núdzi. Prevádzku služieb zabezpečuje na základe zmluvy o dodávke uzatvorenej s neštátnym správcom, ktorý sa zaoberá údržbou inštitúcií a prevádzkovaním inštitúcie. Na plnenie svojich úloh si samospráva prevádzkuje tri sociálne inštitúcie.¹⁷

– Spojená zdravotná a sociálna inštitúcia v Győri (ďalej len: SZSI)

Súčasťou Spojenej zdravotnej a sociálnej inštitúcie tvoria 3 opatrovateľské centrá, 12 klubov pre seniorov, 1 Denný stacionár pre zdravotne postihnutých, 2 domovy dôchodcov a 4 domovy pre seniorov, ktoré poskytujú základné sociálne služby a špecializovanú starostlivosť pre seniorov v meste a prevádzkujú denný stacionár pre dospelých so zdravotným postihnutím.

Okrem sociálnych služieb poskytuje v meste aj zdravotnícke služby vrátane pohotovostnej stomatológie, preventívnej stomatológie, prevádzkuje služby opatrovateľské-sesterské a školského lekára.

V rámci plnenia svojich úloh prevádzkuje 49 pracovísk, okrem toho sa ako integrované finančné centrum podieľa na činnosti Centra starostlivosti o rodinu a deti v Győri a Služby pre ľudí bez domova a Technická zásobovacia organizácia SZSI vykonáva činnosti údržby a starostlivosti o zeleň na pracoviskách jaslí, materských škôl a kultúrnych inštitúcií.

– Služba pre ľudí bez domova

Služba pre ľudí bez domova poskytuje komplexnú starostlivosť celkovo na 292 ubytovacích miest. Svoje úlohy plní integrovanou inštitucionálnou formou. Služby tejto inštitúcie môžu bezdomovci využívať na vlastnú žiadosť a podľa svojich potrieb. Odborná činnosť je komplexná a mnohostranná, organizovaná zložitým, územne štruktúrovaným spôsobom, v rámci diferencovaných foriem starostlivosti a služieb.¹⁸

¹⁷ Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb Győr, 2021
Győr priateľský k starým ľuďom – Mestský prieskum stavu starých ľudí – Zdravotný obraz starších ľudí
Koncepcia na zlepšenie kvality života starých ľudí v Győri (2020–2024)

¹⁸ Zdroj: Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb Győr

- Centrum starostlivosti o rodinu a deti

Centrum starostlivosti o rodinu a deti poskytuje služby starostlivosti o rodinu a deti na úrovni mesta Győr. Pracovníci *Skupiny základných služieb* v rámci sociálnej práce poskytujú klasickú podporu rodín a základné služby ochrany detí. „Manažéri prípadov v *Skupine úradov* vykonávajú asistenčné a koordinačné činnosti súvisiace so starostlivosťou o ochranu detí pred úradnými opatreniami a po nich. Za účelom ochrany detí a eliminácie rizika ohrozenia organizujú špeciálne služby pre užívateľov služieb, ak práca sociálnej pomoci s jednotlivcami a rodinami, ktoré dobrovoľne spolupracujú v rámci základnej služby, nevedie k vysneným výsledkom. Poradcovia *Špeciálneho tímu* vykonávajú cieľavedomé aktivity zamerané na riešenie problémov formou interpersonálnej asistencie, pri ktorej pomáhajú užívateľovi služby pochopiť a riešiť jeho problémy, prijímať samostatné rozhodnutia a realizovať ich.“¹⁹ Úlohou *Skupiny verejného vzdelávania* je „za účelom podpory výchovu dieťaťa v rodine a predchádzaniu ohrozeniu dieťaťa poskytovať samostatné individuálne a skupinové špeciálne služby a programy zodpovedajúce potrebám a požiadavkám dieťaťa, pri ktorých zabezpečuje predškolskú a školskú činnosť sociálnej pomoci“.²⁰

Cirkevné a neštátne organizácie, poskytovatelia služieb v meste Győr:

- Maďarská maltská charitatívna služba: jej Západozadunajská oblasť v Győri poskytuje dennú starostlivosť pre zdravotne postihnutých (Denný stacionár pre zdravotne postihnutých *Gondviselés Háza*²¹), podporné služby a nízkoprahovú starostlivosť o osoby so závislosťou (*SzinStér*)
- Nadácia podpory kostola a domova Ducha Svätého: Domov Sv. Anna v Győri poskytuje dlhodobú ústavnú starostlivosť pre starších ľudí na 4 miestach.
- Evanjelická farnosť v Győri: poskytuje sociálne služby pre starších ľudí vrátane stravovania, domácej pomoci a dlhodobej starostlivosti.
- Győrska jednotka Rádu svätej Uršule: prevádzkuje Domov svätej Angely, ktorý poskytuje dlhodobú ústavnú starostlivosť pre starších ľudí.
- Move Béta Rehabilitačná priemyselná a servisnézisková verejnoprospešná organizácia s.r.o.: poskytuje starostlivosť o ľudí so zdravotným postihnutím v domácom

¹⁹ Zdroj: Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb Győr

²⁰ Zdroj: Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb Győr

²¹ Slovenský preklad: *Dom starostlivosti*

prostredí, predovšetkým im pomáha pri prístupe k verejným službám mimo domova pri zachovaní nezávislosti ich životného štýlu a poskytuje špeciálnu pomoc v domácnosti.

- Pacientská taxislužba Misia v Győri: poskytuje špeciálnu dopravu pre starších ľudí a ľudí s obmedzenou pohyblivosťou do zdravotníckych zariadení a na úrady, ale pomáha aj rodinám pri každodenných aktivitách (nákupy, zdravotné prechádzky v parkoch alebo v centre mesta, iné aktivity, rodinné podujatia).

- Charita Győrskej diecézy: ako nezisková cirkevná humanitárna organizácia pomáha núdzným v diecéze prostredníctvom rôznych programov a akcií. Sieť miestnych dobrovoľníckych skupín a pracovníci Domu Apor Vilmos v Győri pripisujú osobnej asistencii veľký význam.

- Organizácia Maďarského Červeného kríža Győrsko-mosonsko-šopronskej župy: podieľa sa na organizácii darcov krvi, poskytuje sociálnu pomoc za účasti profesionálov a dobrovoľníkov. Jeho pátracia služba pomáha pri hľadaní nezvestných osôb. Zodpovedajú tiež za šírenie poznatkov o prvej pomoci, prípravu obyvateľstva na prípadné katastrofy, činnosti súvisiace s pomocou utečencom (zlučovanie rodín, posudzovanie potrieb v prijímacích centrách, darcovstvo, prvá pomoc, integrácia, jazyková príprava), zdravotnú výchovu.

V meste Győr so župnými právami majú služby poskytované zariadeniami, ktoré spravuje samospráva, rozhodujúci význam z hľadiska sociálnych služieb, pretože je to jediné zariadenie v meste, ktoré poskytuje komplexnú, vzájomne prepojenú starostlivosť o starších ľudí a iné skupiny starostlivosti, ktorá zahŕňa všetky druhy služieb. Cirkevní a iní nešťátni poskytovatelia sa zvyčajne zameriavajú len na jednu skupinu starostlivosti.

Systém služieb v meste je komplexný a pokrýva všetky skupiny starostlivosti. Platí to najmä pre služby pre seniorov, kde starostlivosť poskytuje viacero poskytovateľov a služby zahŕňajú prvky služieb nad rámec zákonných požiadaviek, ktoré výrazne zvyšujú kvalitu služieb. Okrem pozitívneho obrazu, ktorý ukazuje, že v meste nie je nedostatok služieb, možné zistiť aj kapacitné problémy systému. Týka sa to najmä ústavnej starostlivosti o starších ľudí.

2.2 Situácia v Šamoríne

Mesto Šamorín sa nachádza v okrese Dunajskej Stredy v Trnavskom kraji. Trnavský kraj sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky, väčšina jeho územia je súčasťou Podunajskej roviny. Podľa územnosprávneho členenia má župa sedem okresov. Najväčším z nich je okres Dunajská Streda. Mesto Šamorín sa rozkláda na ploche 4 434,80 hektárov.

K 1. januáru 2015 počet obyvateľov bol 13 147. Počet obyvateľov za posledných 15 rokov vzrástol, najmä vďaka blízkosti hlavného mesta a rastúcej migrácii Bratislavčanov do menších miest a obcí v okolí.²²

Zákon o sociálnych službách presne stanovuje rozsah, formy a pravidlá pre sociálne služby. Obec a kraj majú právomoc zabezpečiť prístup k sociálnym službám a právo výberu služby tým, ktorí to potrebujú.

Rozvoj sociálnych služieb realizuje mesto Šamorín v spolupráci so svojimi partnermi a ponúka dlhodobé, kontinuálne, systematické a koordinované riešenie pre osoby, ktoré potrebujú sociálne služby. Spolupráca medzi inštitúciami v sociálnej oblasti v meste je kvalitná, čo sa prejavuje najmä v prepojení sociálnych služieb.

Mesto Šamorín poskytuje sociálne služby definované zákonom v rámci svojich kompetencií a finančných možností. V súčasnosti tieto služby sú:

– Opatrovateľská služba

Aktivita zahŕňa služby domácej starostlivosti, pomoc pri vykonávaní sebaobslužných činností (napr. osobná hygiena, stravovanie a udržiavanie dostatočného príjmu tekutín, príprava alebo donáška obeda, pomoc pri jedle, obliekanie, vyzliekanie, vykonávanie nevyhnutných prác v domácnosti, zabezpečovanie kontaktu so spoločenským a kultúrnym prostredím). Opatrovateľská služba umožňuje prijímateľom pokojný život v ich vlastnom domácom prostredí, prispieva k aktívnemu a dôstojnému životu a poskytuje kvalitnú a bezpečnú sociálnu službu.

– Domov seniorov AMBRÓZIA

Mesto Šamorín prostredníctvom rozpočtovej organizácie (Domov seniorov AMBRÓZIA Idósek otthona) poskytuje sociálne služby všetkým fyzickým osobám, ktoré potrebujú sociálne služby v domove seniorov. V domove dôchodcov poskytuje odborné, servisné a iné služby. Poskytuje pomoc vo forme sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, opatrovateľskej služby, ubytovania, stravovania, upratovania, prania, žehlenia, zabezpečenia osobného vybavenia a aktivít pre osoby, ktoré potrebujú starostlivosť.

– Mestský klub dôchodcov

Účelová inštitúcia mesta bez právnej subjektivity. Služba je zameraná na uspokojovanie kultúrnych a spoločenských potrieb starších ľudí. Svoju prácu vykonáva podľa ročného plánu a poskytuje programy pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím.

²² Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Šamorín na obdobie rokov 2017-2020

Sociálna činnosť mesta Šamorín nad rámec zákona o sociálnych službách:

Okrem povinností vyplývajúcich zo zákona o sociálnych službách je mesto povinné poskytovať sociálnu starostlivosť svojim obyvateľom aj podľa iných zákonov.

- Starostlivosť o bezdomovcov.
- Poskytovanie nocľahu ľuďom bez domova, najmä počas zimných mesiacov.
- Posúdenie individuálnych žiadostí o jednorazovú núdzovú pomoc.
- Poskytovanie teplého jedla a oblečenia v spolupráci s občianskymi združeniami

V meste Šamorín poskytujú sociálne služby aj nasledujúce organizácie:

– Občianske združenie Ain Karim: pôsobí v Prijímacom centre sv. Františka z Paoly. Medzi ich aktivity patrí: prevádzkovanie skladu oblečenia pre ľudí v núdzi, nízkoprahý klub pre deti a mládež, finančná podpora pre ľudí v núdzi, poradenstvo, voľnočasové aktivity, hudobné lekcie pre deti, tvorivé dielne, jednorazové a dlhodobé projekty na podporu sociálneho začlenenia cieľovej skupiny, v prípade potreby poskytovanie trvanlivých potravín.

– Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku – Farnosť Šamorín: poskytuje poradenstvo a duchovnú pomoc sociálne odkázaným skupinám, rodinám, deťom a mladým v núdzi a chorým; zabezpečuje informovanie ľudí ohrozených sociálnym vylúčením; vykonáva preventívne aktivity pre deti a mládež; poskytuje výchovné poradenstvo pre deti a mládež; spolupracuje pri starostlivosti o ľudí trpiacich závislosťami a pomáha pri ich návrate do každodenného života.²³

– Slovenský Červený kríž: jediná národná organizácia Červeného kríža zriadená vládou Slovenskej republiky. Ako pomocná organizácia verejnej správy pôsobí v humanitárnej oblasti. Medzi jej aktivity patrí: školenie v oblasti prvej pomoci; výdajňa, kde je možné získať finančnú pomoc; pravidelné informačné aktivity (prednášky a diskusie) o verejnom zdraví; nábor dobrovoľných a bezplatných darcov krvi; organizovanie školení – kurz ošetrovateľstva, kurz prvej pomoci; organizovanie súťaže pre tím mladých zdravotníckych pracovníkov.

²³ Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Šamorín na obdobie rokov 2017-2020

Situácia v Győri a Šamoríne ukazuje, že tieto dve mestá sa líšia veľkosťou, počtom obyvateľov a úlohou v regióne, a poskytované sociálne služby majú odlišnú štruktúru. Inštitúcia v Győri (Spojená zdravotná a sociálna inštitúcia v Győri) poskytuje širokú škálu sociálnych služieb a zohráva úlohu aj primárnej zdravotnej starostlivosti v meste a je významnou inštitúciou v oblasti starostlivosti o starších ľudí v meste. Zariadenie v Šamoríne (Domov seniorov AMBRÓZIA) poskytuje služby v jednej oblasti starostlivosti o seniorov v meste (domov dôchodcov), pričom ďalšiu starostlivosť (opatrovateľskú službu) zabezpečuje samospráva.

Hoci existujú značné rozdiely vo veľkosti a počte obyvateľov, v štruktúre systému sociálnej a zdravotnej starostlivosti a v právnom prostredí, výzvy miest sú pre seniorov rovnaké. Tieto spoločné výzvy sú spoločným základom a východiskom spolupráce, čo sa prejavilo aj v cieľoch a činnostiach uvedených v dokumentácii verejnej súťaže. Rozdielna situácia je v tomto prípade výhodou, pretože z inej perspektívy vznikajú rôzne typy riešení, ktoré umožňujú viaceré riešenia daných problémov.

3. Vývoj a základy Podpornej skupiny

Vedúci partner projektu (SZSI) sa už niekoľko rokov snaží vytvoriť mestskú podpornú platformu v oblasti systému sociálnej starostlivosti, ktorá presahuje kompetencie jednotlivých organizácií a inštitúcií, a dokáže nájsť vhodnú alternatívnu pomoc pre starších ľudí v akejkolvek fáze ich života a v akejkolvek situácii. Vďaka iniciatívam a hľadaniu ciest v uplynulých rokoch sa v rámci projektu vytvorila Podporná skupina, ktorej základy sú už pevné, ale ktorá má ešte veľký rozvojový potenciál.

Prvým krokom k vytvoreniu Podpornej skupiny bola realizácia projektu „Rozvoj prostredníctvom lepšieho využitia potenciálu služieb a posilnenia partnerstiev“ v rokoch 2013 až 2014 samosprávou mesta Győr a SZSI, v rámci ktorého bola vytvorená *Idősvonal*²⁴ a procesné cesty, podľa ktorých sociálne inštitúcie mesta definovali svoje rámce spolupráce. Po ňom nasledoval v rokoch 2017-2019 projekt „Age-friendly – Región priateľský k starším“ (Interreg – Age-friendly Region ATHU012), ktorý ďalej rozvíjal *Idősvonal* a zaviedol manažment prípadov (case management) v Győri a v ďalších cieľových oblastiach, na ktoré sa verejná súťaž vzťahovala. Zložitosť práce manažmentu prípadov si vynútila nadviazanie spolupráce v rámci inštitúcií a medzi nimi, aby sa manažér prípadov stal súčasťou systému

²⁴ Je to slovná hra; slovenský preklad: *Časová línia* alebo *Línia starých*

starostlivosti. Úspešný manažment prípadov si vyžadoval aj medziinštitucionálnu spoluprácu so zdravotníckymi, občianskymi, cirkevnými a inými organizáciami. Projekt vytvoril príležitosti a zúčastnení partneri využili príležitosť na posilnenie existujúcej spolupráce, a hľadali sa taktiež noví partneri, ktorí sa zapojili do spoločnej práce. Spolupráca bola uľahčená prostredníctvom workshopov na vytváraní sietí a stretnutí pracovných skupín pre spolupracujúcich partnerov počas obdobia projektu. Spolupráca sa posilnila najmä v oblasti zdravotníctva a sociálnych vecí. Vyvinula sa úzka a účinná spolupráca aj s praktickými lekármi, nemocnicami, špecializovanými organizáciami starostlivosti, *Centrom starostlivosti o rodinu a deti* a *Službou pre ľudí bez domova*. Na realizáciu prípadového manažmentu bolo v súvislosti s „konkrétnymi prípadmi“ viackrát potrebné vyhľadať a zapojiť iné organizácie v meste. Takýmito organizáciami boli: Maďarský Červený kríž, Maltská charitatívna služba, Charita diecézy, Záchranná služba Misia, Győr-Szol Zrt., Polícia, Riadenie katastrof.

Na konci projektu bola jasne definovaná požiadavka a potreba, aby táto spoločná práca pokračovala, je to jasne viditeľné i z vypracovaných projektových materiálov. Stretnutia pracovných skupín pokračovali aj po skončení projektového obdobia, čím sa uľahčil a udržiaval vedomý a cielený tok informácií medzi odborníkmi a spolupráca medzi inštitúciami.

Účastníci stretnutí v Győri zastupovali tieto odborné oblasti:

- polícia, špecialista na prevenciu kriminality,
- nemocničný sociálny pracovník,
- miestne médiá, zástupcovia tlače,
- účastník prepravy pacientov (neverejná služba),
- odborníci primárnych sociálnych služieb a špecializovanej sociálnej starostlivosti,
- zástupcovia cirkevných a mimovládnych organizácií poskytujúcich sociálne služby,
- odborníci z miestnej samosprávy.

Pravidelné stretnutia poskytli odborníkom z rôznych oblastí príležitosť pokračovať v spoločnom uvažovaní v „organizovanom rámci“, spolupracovať pri riešení problémov a spolupracovať s cieľom zlepšiť kvalitu života starších ľudí žijúcich v meste.

Pri definovaní cieľov verejnej súťaže a plánovaní aktivít sa partneri zhodli na tom, že by sa malo realizovať ďalšie fungovanie a rozvoj podpornej skupiny v Győri a jej zriadenie

v Šamoríne. V predloženej žiadosti do verejnej súťaži bol stanovený špecifický cieľ zlepšiť fungovanie podpornej skupiny v Gyóri zvýšením efektívnosti spolupráce v rámci skupiny a ďalším rozšírením siete partnerov. Cieľom skupiny založenej v Šamoríne bolo začať vedomý prenos a výmenu informácií medzi odborníkmi a vytvoriť interaktívnu platformu, na ktorej môže prebiehať spoločná práca. Odborníci zapojení do rôznych činností a starostlivosti by sa mali navzájom spoznávať, začať spoločnú komunikáciu, spoznať a vymedziť hranice kompetencií jednotlivých oblastí, činností a odborníkov. V dôsledku fungovania skupiny by sa mala medzi účastníkmi rozvinúť lepšia profesionálna spolupráca, a všetci partneri by si mali uvedomiť príležitosti a zdroje skupiny.

4. Prevádzka Podporných skupín počas obdobia verejnej súťaže

Pri podávaní žiadosti do verejnej súťaži projektív partneri naplánovali minimálne 4–4 stretnutia podpornej skupiny v oboch mestách, ktoré sa počas obdobia podávania žiadosti úspešne zrealizovali: v Šamoríne sa uskutočnili 4 stretnutia podpornej skupiny a v Gyóri 5 stretnutí. To je samo o sebe významný úspech a svedčí to o odhodlaní zúčastnených profesionálov, keďže čas, ktorý mali k dispozícii, bol veľmi krátky.

Výber expertov do oboch skupín určili obaja partneri projektu a na následné stretnutia bolo pozvaných 8-8 ľudí. Poslanie týchto dvoch skupín je rovnaké – vytvoriť, rozvíjať a prevádzkovať podpornú sieť na poskytovanie profesionálnej starostlivosti starším ľuďom a zlepšenie kvality ich života, – ale východiská oboch skupín a ciele, ktoré si stanovili pre projekt, boli čiastočne odlišné. V Šamoríne sa pozornosť sústredila na vytvorenie skupiny a polozenie základov pre jej dlhodobé udržanie, zatiaľ čo v Gyóri sa pozornosť sústredila na rozvoj existujúcej skupiny a zlepšenie jej schopnosti sebarozvoja.

4.1. Podporná skupina v Gyóri

Nebolo pre partnera verejnej súťaže v Gyóri jednoduché znížiť počet zúčastnených odborníkov pozvaných do podpornej skupiny na 8. Bolo to však potrebné na zabezpečenie toho, aby sa efektívna skupinová a tréningová práca mohla uskutočniť v plánovanom počte stretnutí. Pri väčšom počte účastníkov by nebolo zabezpečené, že čas, ktorý bol k dispozícii, by poskytol dostatočný priestor a možnosti interakcie pre každého člena skupiny a organizáciu alebo inštitúciu, ktorú zastupuje, aby mohli integrovať svoje odborné názory

a spôsob fungovania do spoločného procesu odborného rozvoja. Aspektom výberu bolo zabezpečiť, aby boli v skupine zastúpené všetky typy organizácií, inštitúcií a poskytovateľov služieb, ktoré sa líšia typom organizácie, druhom činnosti a oblasťou pôsobenia. Do Podpornej skupiny pre prácu v oblasti odborného rozvoja v Győri boli teda vybraní a pozvaní zástupcovia nasledujúcich profesijných skupín a oblastí:

- odborníci polície, špecialisty na prevenciu kriminality a riadenia katastrof (1 osoba),
- odborníci v oblasti sociálnej práce v nemocniciach (1 osoba),
- účastníci prepravy pacientov z podnikateľskej sféry (1 osoba),
- odborníci primárnych sociálnych služieb a špecializovanej sociálnej starostlivosti (4 osoby),
- zástupcovia cirkevných a civilných organizácií (1 osoba).

Zo správy trénera vyplýva, že práca na profesijnom rozvoji sa začala aktívne už počas prvého stretnutia a zúčastnení odborníci sa s veľkým nadšením pustili do plnenia úloh. Pandémia COVID-19 mala negatívny vplyv na fungovanie skupiny, takže počet stretnutí podpornej skupiny v poslednom období bol len občasný a zapojení odborníci sa na nich zamerali na riešenie akútnych problémov. Na základe ich spätnej väzby bolo dobré, že opäť mohli spoločne premýšľať a hľadať riešenia.

Školiteľ počas stretnutí využíval metódy individuálnej práce, práce vo dvojiciach, v malých skupinách a v skupinách, aby bola aktivita profesijného rozvoja čo najúplnejšia a najúspešnejšia. Počas každého stretnutia sa odborníci venovali aj konkrétnemu prípadu alebo životnej situácii, čo viedlo k viacerým inovatívnym riešeniam, ktoré bolo možné uplatniť v praxi. Skupina niekoľkokrát opakovane vyjadrila potrebu tejto platformy pre členov systému starostlivosti, pretože práve tu sa môžu budovať a upevňovať vzťahy, ktoré majú priamy vplyv na kvalitu starostlivosti o starších ľudí v meste.

Tu je dôležité zdôrazniť, že členovia skupiny sa už navzájom poznali a boli si vedomí zodpovednosti a možností organizácií, inštitúcií a možností delegujúcich členov. To samozrejme ovplyvnilo celú spoločnú prácu a ponúklo potenciál pre ďalší rozvoj. Počas spoločnej práce účastníci definovali dve takéto potenciálne oblasti rozvoja: jednou z nich bolo vytvorenie spoločnej webovej stránky, druhou zaistenie podmienok pre školenie dobrovoľníkov a spoločné vypracovanie školiacich materiálov. Počas piatich stretnutí sa dosiahli určené ciele projektu, odborného rozvoja a obnovy fungovania skupiny. Účastníci

sa jednohlasne zhodli na tom, že chcú pokračovať, čo je pevný základ pre dlhodobé fungovanie a udržanie podpornej skupiny.

4.2. Podporná skupina v Šamoríne

Tento typ spolupráce sa v meste začal po prvýkrát, takže najväčšou výzvou v Šamoríne bolo identifikovať kruh účastníkov. Vzhľadom na veľkosť obce sa tu odborníci navzájom lepšie poznajú, čo bolo výhodou, ale z vyjadrenia partnera výberového konania tiež vyplynulo, že sa nedokázali odpútať od svojich obvyklých mechanizmov fungovania, a preto si v prvom kole nedovolili pozvať do skupiny externých poskytovateľov služieb (napr. dopravnú službu Pro Bono).

Do Podpornej skupiny v Šamoríne boli pozvaní zástupcovia nasledujúcich profesijných skupín a odborov:

- odborníci primárnych sociálnych služieb a špecializovanej sociálnej starostlivosti (3 osoby),
- odborníci z miestnej samosprávy (5 osôb)

Na začiatku skupinovej práce bolo medzi zúčastnenými členmi skupiny veľmi citeľné napätie, pretože nevedeli presne, čo môžu očakávať a aký môže byť výsledok ich spolupráce. Situácia na Ukrajine a očakávaná utečenecká kríza v tejto súvislosti boli tiež jednou z tém prvého zasadnutia, účinky ktorej sa už začali prejavovať v meste a vyvolať obavy aj medzi odborníkmi. Hlavným cieľom trénera, ktorý viedol sedenia, bol zmierniť toto napätie a čo najskôr vytvoriť otvorenú a funkčnú skupinu účastníkov. Zo správ trénera je zrejmé, že úloha odomknúť „malomestskú uzavretosť“ bola rovnako náročná a sprevádzala celý proces. Účastníci sa poznali ešte pred stretnutiami Podpornej skupiny, viacerí z nich boli v neustálom každodennom kontakte v rámci svojich aktivít, ale v tomto prostredí sa ešte nestretli a nezapojili sa do aktivít profesijného rozvoja. Práca napredovala dobre, počiatočné napätie sa úplne vyriešilo a začali sa rozvojové práce, ktoré sú základom dlhodobej udržateľnosti. Pomocou nástrojov individuálnej práce, práce v malých skupinách a v skupinách sa účastníci čoraz viac otvárali, spoznávali sa v novom kontexte a realizovala sa aktivita profesijného rozvoja. Spolupráca medzi členmi skupiny sa vďaka stretnutiam posilnila a bude dobre využitá v ich každodennej práci. Potreba rozšírenia bola vyjadrená aj v jednotlivých cvičeniach, ale nebola vymenovaná žiadna konkrétna organizácia, ktorú by určite chceli zahrnúť do podpornej skupiny. Na tejto „potrebe“ sa však dá stavať a v strednodobom

horizonte sa dá dosiahnuť rozšírenie skupiny, pričom alternatívou by mohlo byť zapojenie vedúcich neštátnych klubov starých ľudí.

Napriek krátkemu časovému obdobiu skupina dosiahla ciele stanovené v projekte, podporná skupina bola založená a funguje v Šamoríne, a účastníci jednohlasne vyjadrili potrebu udržať skupinu.

Obe skupiny viedol na oboch stranách hranice ten istý odborník, čo malo pozitívny vplyv na celý proces realizácie. Práca so skupinami prebiehala v súlade so zásadami stanovenými v prihláške do súťaže a oboch stranám sa podarilo dosiahnuť stanovené ciele. Samozrejme, dlhodobé fungovanie a udržiavanie podporného tímu zostáva veľkou výzvou, ale obaja partneri uznali jeho dôležitosť a pozitívny vplyv jeho fungovania. Návrhy účastníkov sú hodné zamyslenia a ďalšieho zváženia, a ich realizácia by mohla ďalej zlepšiť kvalitu života starších ľudí na oboch stranách hranice. Napriek rozdielom je zrejmé, že v oboch krajinách a v oboch typoch obcí je jasne viditeľných mnoho premenných, ktoré ovplyvnili vznik a fungovanie skupín, ale je zrejmé, že na oboch stranách hranice existuje veľká potreba spoločnej práce na profesionálnom rozvoji, a to tak z hľadiska zlepšenia kvality života starších ľudí, ako aj efektívnej spolupráce medzi odborníkmi.

5. Štruktúra a prevádzkový poriadok Podpornej skupiny

Štruktúra Podpornej skupiny má zásadný význam pre jej budúci úspech. Iba dobre zostavený tím bude schopný čeliť výzvam, ktoré ho čakajú, a efektívne pôsobiť v danej lokalite. Fungovanie podpornej skupiny je ovplyvnené viacerými faktormi, ako sú geografická poloha, veľkosť, počet obyvateľov, sociálne a zdravotnícke služby, právne prostredie a sociálne normy obce, ktoré sú Podpornej skupine dané. Existujú však rôzne základné zásady, ktoré musia byť splnené bez ohľadu na vyššie uvedené premenné, aby podporná skupina úspešne fungovala v „akomkoľvek“ prostredí. Správne štruktúrovaná podporná skupina má nasledujúce charakteristiky.

Zloženie skupiny:

Do skupinovej práce by sa mali zapojiť inštitúcie, civilné organizácie, ziskové a neziskové podniky a orgány verejnej správy príslušnej obce, ktoré pôsobia v sociálnej oblasti, aby sa vytvorila čo najširšia „sieť“, spolupráca za účelom uvedomelej starostlivosti o starších ľudí. Je dôležité zdôrazniť, že všetky organizácie v skupine sú si rovné, medzi partnermi

neexistuje hierarchia a rozhodujúca nie je veľkosť partnera, oblasť poskytovaných služieb alebo poskytovateľ, ale jeho ochota a aktivita spolupracovať.

Organizácia skupiny:

Skupina môže fungovať len organizovane. Viaceré partneri sa toho obávajú, zdráhajú sa, vyvoláva to neochotu, odpor a v úlohe vidia len ďalšiu povinnosť, ale bez základných pravidiel a časového rámca sa účinná spolupráca nedá dosiahnuť. Je potrebné, aby jedna z organizácií alebo inštitúcií prevzala organizáciu a „riadenie“ skupiny aspoň na určitý čas, aby sa formálne pravidlá spolupráce stanovili. Cieľom nie je prílišná regulácia, ale vymedzenie prijateľného a akceptovateľného rámca pre každodennú odbornú prácu.

Riadenie skupiny:

Fungovanie skupiny sa musí riadiť, aby sa jej rozvoj a efektívne fungovanie zabezpečilo. Kľúčom k tomuto procesu je skôr moderovanie než priame riadenie, ale pozornosť treba venovať aj tomu, aby všetky organizácie mali dostatočný priestor na spoluprácu. Dôraz sa kladie na spoluprácu a nie na dominanciu. Počas celého fungovania skupiny by mal byť poskytnutý priestor a príležitosť, aby účastníci mohli vyjadriť spätnú väzbu na fungovanie skupiny, formulovať negatívne a pozitívne pripomienky. Tieto by mali byť prediskutované v rámci skupiny a konštruktívne návrhy by mali byť začlenené do fungovania Podpornej skupiny.

Vyvíjajúca sa organizácia:

Skupina musí byť schopná neustále inovovať a prijať nové poznatky, aby dokázala čeliť výzvam prostredia a poskytovať stabilnú platformu pre spoluprácu v rýchlo sa meniacom svete. Je dôležité, aby sa všetci účastníci podieľali na tomto vývoji a vnímali spoločný pokrok ako spoločný úspech, pretože to prispeje k prevádzkovej stabilite a dlhodobej udržateľnosti skupiny.

Dôveryhodná skupina:

Základnou požiadavkou pre členov skupiny je dôveryhodnosť, a to tak odborná, ekonomická, ako aj komunikačná. To by malo byť prioritou pri výbere pozvaných organizácií. V prípade, že zúčastnený člen poruší písané alebo nepísané pravidlá skupiny, je potrebné okamžite poskytnúť spätnú väzbu, inak skupina legitimizuje fungovanie podľa nedodržiavaných pravidiel.

Dobrovoľníctvo:

Podporná skupina funguje na dobrovoľnom základe, pričom jej členovia z organizácií, poskytovateľov služieb, inštitúcií a podnikov sa dobrovoľne zapájajú a prijímajú záväzky na zabezpečenie úspechu skupiny. Dobrovoľná účasť musí byť vyvážená, bez nerovnomerného rozdelenia záťaže a zodpovednosti v rámci skupiny.

Otvorenosť

Vedľa prijímania nových poznatkov skupina by mala byť otvorená aj prijímaniu nových ľudí, nových organizácií a partnerov, ktorí môžu ešte viac posilniť prítomnosť a účinnosť podpornej skupiny v obci.

Pravidlá fungovania Podpornej skupiny

Podporná skupina si zakladá na pravidelnosti, preto by sa stretnutia mali plánovať s ohľadom na túto skutočnosť. V prípade skupín v počiatočnom štádiu resp. vo fáze vývoja by sa stretnutia mali konať raz za týždeň alebo dva týždne, pričom v prípade už dobre fungujúcich skupín je ideálne raz za mesiac. Ak nie sú možné mesačné stretnutia, pravidelnosť by sa stále mala zachovať, a to aj v štvrtročných alebo polročných cykloch. „Vedúca“ inštitúcia alebo organizácia, ktorá sa ujme organizácie, by mala pred každým stretnutím zaslať účastníkom pozvánku, v ktorej uvedie dátum, trvanie, miesto a časový harmonogram stretnutia.

Členovia skupiny by mali mať možnosť klásť otázky a navrhovať témy aj medzi stretnutiami, o ktorých sa potom môže diskutovať na zasadnutiach. Skupina by mala byť organizovaná a témy, o ktorých sa bude diskutovať, by mali byť naplánované tak, aby sa zachovala aktivita skupiny a zabezpečil jej neustály rozvoj.

Odborný vedúci skupiny, moderátor na začiatku každého zasadnutia predstaví témy, na ktorých budú odborníci spoločne pracovať.

Navrhované témy pre začínajúce skupiny:

- predstavenie organizácií a inštitúcií (naraz maximálne dve organizácie alebo inštitúcie) s ich pôsobnosťou a kompetenciami – to je dôležité najmä v prípade, keď skupina je organizovaná v malej obci a jej členovia „si myslia“, že sa navzájom poznajú,
- diskusia o „aktuálnych prípadoch“ v rámci interprofesionálneho prístupu,
- možnosti rozvoja spolupráce v rámci skupiny,

- možnosti zapojenia nových partnerov, organizácií a inštitúcií.

Navrhované témy pre existujúce skupiny:

- prijatie nových poznatkov, inovácií,
- správy o aktuálnych výzvach vo fungovaní organizácií a inštitúcií,
- spoločná diskusia o „aktuálnych prípadoch“ a vytváranie modelov riešení,
- možnosti rozvoja spolupráce v rámci skupiny,
- možnosti zapojenia nových partnerov, organizácií a inštitúcií.

Pri práci na témach musí expert, moderátor, ktorý vedie skupinu, zabezpečiť, aby boli splnené vyššie uvedené základné kritériá. Je dôležité okamžite reagovať a poskytnúť spätnú väzbu na všetky pripomienky alebo návrhy, ktoré sa od nich odchyľujú. Každé stretnutie by sa malo ukončiť dohodou o dátume ďalšieho stretnutia skupiny a predložením návrhov tém, o ktorých sa bude nabudúce diskutovať.

V prípade technickej realizácie je vhodnejšie, aby sa stretnutie Podpornej skupiny konalo mimo pracoviska, a nie v jednej z organizácií. To uľahčuje členom „doraziť“ na skupinovú prácu a lepšie sa sústrediť na úlohy, ktoré ich čakajú. Dôležité je dostať ich zo svojho pracovného prostredia, neodvolávať ich zo skupinovej práce, pretože sú na mieste a treba vyriešiť len „krátku problémovú situáciu“. Vonkajšie prostredie má vždy dobrý vplyv na fungovanie skupiny, nie je tu „žiadny hosťiteľ“, žiadne „známe prostredie“, kde by boli viditeľné každodenné úlohy. Oddelený priestor a čas má pre účastníkov pozitívny vplyv na efektívnosť a úspešnosť spoločnej práce.

Okrem programu Podpornej skupiny je možnosť – a má to dobrý vplyv na fungovanie – mať čas tiež na neformálnejšiu konzultáciu a rozhovory medzi účastníkmi, preto miesto a časový rámec, ktoré sú k dispozícii, by mali byť nastavené tak, aby to bolo možné.

Výber a voľba vedúceho, moderátora podpornej skupiny je pre jej fungovanie kľúčový. Pre dlhodobé fungovanie a udržiavanie skupiny je vhodné, aby sa jej vedením zaoberala osoba zo zúčastnených inštitúcií a organizácií, ktorá je ochotná skupinu viesť a má znalosti o riadení a moderovaní skupiny. V prípade začínajúcich skupín alebo skupín, ktoré prechádzajú intenzívnym procesom odborného rozvoja, sa odporúča vymenovať externého školiťa, ktorý vedie skupinu a bude pôsobiť ako „externý pomocník“, ktorý bude skupinu viesť k dosiahnutiu svojich cieľov.

Zriadenie a vedenie Podpornej skupiny je zložitá úloha, ale starostlivosť a odborný rozvoj, ktoré z jej fungovania vyplývajú, stoja za vynaložené úsilie a prinášajú mnohonásobný úžitok tak pre užívateľov služieb, ako aj pre odborníkov.

6. Adaptabilný obsah vedomostí a operačný model

Podporná skupina, ako model profesionálneho rozvoja vyvinutý na dosiahnutie vyššieho štandardu starostlivosti o starších ľudí, je užitočná a vhodná na adaptáciu. V týchto dvoch krajinách neexistuje typ obce, počet obyvateľov alebo sociálne a spoločenské prostredie, v ktorom by nebolo možné vytvoriť a efektívne viesť Podpornú skupinu. Existujú však faktory a aspekty, ktoré je potrebné zvážiť a zohľadniť pri vytváraní.

Kroky a úvahy pre vytvorenie skupiny sú nasledovné.

Mapovanie adaptívnej obce

Implementácia modelu Podpornej skupiny je do veľkej miery podmienená parametrami adaptujúcej sa obce, jej geografickou polohou, veľkosťou, počtom obyvateľov a prítomnosťou sociálnych a zdravotníckych služieb. Prvým krokom by vždy malo byť zmapovanie charakteristík a potenciálu danej obce. Je obzvlášť dôležité, aby bol tento proces čo najobjektívnejší, a zvláštna pozornosť by sa mala venovať tomu, keď mapovanie vykonávajú odborníci pracujúci v rámci systému služieb. Tento proces by nemal byť narušený ani existujúcimi stereotypmi, ani „uzavretosťou malých miest“, s ktorou sa už stretávame v praxi.

Vytvorenie zloženia skupiny

Pri vytváraní skupiny by sa mali hľadať dôveryhodné organizácie, inštitúcie a podniky zo všetkých oblastí, aby sa zabezpečilo, že skupina bude čo najvšestrannejšia a bude pokrývať čo najširšie spektrum cieľovej oblasti. Na jednej strane vyhľadávanie neskorších účastníkov je dôležité, pretože aj keď sa do skupiny hneď nezapoja, môžu pomôcť podpornej skupine ako podporný partner. Na druhej strane organizácie alebo poskytovatelia služieb, ktorí mohli byť vynechaní, môžu mať negatívny pocit, že neboli oslovení a nepomôžu alebo budú dokonca aj brániť činnosti skupiny. Je dôležité zdôrazniť, že účasť by mala byť vo všetkých prípadoch dobrovoľná, pretože vynútené začlenenie bude mať negatívny vplyv na fungovanie.

Vymedzenie pravidiel fungovania skupiny

Každá skupina si musí vytvoriť vlastný prevádzkový poriadok a stanoviť si vlastný systém pravidiel a musí mať aj kontrolu nad ich dodržiavaním. Keďže skupina je založená na vzájomnej nápomocnej spolupráci, pravidlá by sa mali vytvárať takisto spoločne a mali by sa vypočúť pripomienky a potreby všetkých účastníkov. Tento dohodnutý súbor pravidiel a postupov by mal byť prijatý ako záväzný pre všetkých členov skupiny. Dôležité je, aby nebol príliš regulovaný, ale aby mu všetci účastníci jasne rozumeli.

Vedenie a riadenie skupiny

Mala by vychádzať z pravidiel uvedených v predchádzajúcom odseku. Počas skupinových stretnutí ide skôr o moderovanie ako o vedenie, ale treba neustále dávať pozor, aby účastníci dodržiavali pravidlá spolupráce. Ak existujú vhodné zúčastnené organizácie, je dobrým postupom, keď jedna organizácia pôsobí ako vedúci len periodicky, a napríklad každých šesť mesiacov alebo každý rok moderoval spoluprácu medzi organizáciami a inštitúciami iných vedúcich.

Aby Podporná skupina mohla plniť svoju funkciu a prispievať k rozvoju profesionálnej starostlivosti o starších ľudí, a tým k zlepšeniu kvality ich života, musí byť model obcí, v ktorej sa má realizovať, prispôsobený v súlade s vyššie uvedenými aspektmi.

7. Zhrnutie

Skupina v Šamoríne založená v rámci verejnej súťaže a už fungujúca skupina v Győri potvrdili odborné východisko projektu, podľa čoho prevádzkovanie Podporných skupín je potrebné na oboch stranách hranice.

Podporná platforma v Šamoríne, ktorá vznikla v novom prostredí s dlhoročnými skúsenosťami, otvorila nový priestor pre organizácie a inštitúcie, ktoré chcú zvýšiť úroveň starostlivosti o starších ľudí. Rozvojové aktivity skupiny v Győri posilnili spoluprácu a priniesli modely inovatívnych možností v profesionálnej starostlivosti o seniorov, na čo sa dá stabilne stavať v strednodobom i dlhodobom horizonte.

Problémy majú obaja partneri, samozrejme. Na oboch stranách hranice je nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, problémom je tiež nedostatočné financovanie systému starostlivosti a skutočnosť, že spoločnosť má málo poznatkov o charakteristike procesu starnutia. Tieto podporné skupiny však v súlade s cieľmi projektu môžu zmierniť ťažkosti už

na oboch stranách hranice, a svojimi aktivitami v oblasti odborného rozvoja môžu prispieť k poskytovaniu profesionálnej starostlivosti o starších ľudí. Rozšírením okruhu zapojených organizácií, inštitúcií a poskytovateľov služieb bude v Šamoríne možné zvýšiť účinnosť aktivity a rozšíriť rozsah spolupráce. V Győri bude možné dosiahnuť nové pozitívne výsledky prostredníctvom implementácie a prevádzky vývoja, vypracovaného a navrhnutého účastníkmi.

Štruktúra skupiny a určenie prevádzkového poriadku môže nielen pomôcť aktívnym skupinám fungovať, ale môže byť aj inšpiráciou pre ostatné obce a tam žijúcich odborníkov, aby zorganizovali vlastné skupiny a vytvorili nové fórum pre spoluprácu. Prostredníctvom pokynov v štúdiu boli definované obsahové a implementačné aspekty, ktorých je možné prispôbiť, a ktoré dopĺňajú medzery v sociálnej oblasti v oboch krajinách.

Celkovo možno konštatovať, že ciele stanovené vo verejnom súťaži boli dosiahnuté prostredníctvom fungovania skupín a realizácie činností profesionálneho rozvoja a majú potenciál aj do budúcnosti.

8. Použitá literatúra

1. Výzva na predkladanie návrhov pre žiadateľov z Fondu malých projektov v regióne západného prihraničia, Program spolupráce Interreg V-A Slovensko-Maďarsko
2. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Šamorín na obdobie rokov 2017-2020
3. Győr priateľský k starým ľuďom – Mestský prieskum stavu starých ľudí – Zdravotný obraz starších ľudí
Konceptia na zlepšenie kvality života starých ľudí v Győri (2020–2024)
4. Preskúmanie koncepcie plánovania sociálnych služieb 2021, Samospráva mesta Győr so župnými právami
5. Správa trénerská podporných skupín v Šamoríne a Győri

„Obsah tohto prospektu nemusí nevyhnutne odrážať oficiálny názor Európskej únie.“